

ข้าว

ศักยภาพ	ปัญหา/ข้อจำกัด	แนวทางพัฒนา/แก้ไข
<ul style="list-style-type: none"> • สภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการปลูกข้าว • ไทยเป็นผู้ผลิตรายใหญ่อันดับ 6 ของโลกและเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ของโลก • ความต้องการบริโภคของตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2554 มีความต้องการบริโภคข้าวสารประมาณ 454.36 ล้านตันข้าวสาร (680.60 ล้านตันข้าวเปลือก) เพิ่มขึ้นจากปี 53 ร้อยละ 3.75 • มีเชื้อพันธุ์ข้าวหลากหลายเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาระบบชลประทานยังมีข้อจำกัดด้านกายภาพ • เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลระบาด • เกษตรกรยังใช้เทคโนโลยีการผลิตไม่เหมาะสม • การนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติยังมีน้อย ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง • พันธุ์ข้าวพันธุ์ดีมีไม่เพียงพอ 	<ul style="list-style-type: none"> • รัฐควรทุ่มงบประมาณขยายระบบชลประทานให้มากขึ้น • รัฐสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวปลูกให้มีความต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล • รัฐจะต้องเพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพันธุ์ข้าวบริสุทธิ์และขยายพันธุ์ให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งพันธุ์ได้ทั่วถึง • รัฐควรสนับสนุนงบประมาณร่วมกับกลุ่มเกษตรกรศูนย์ข้าวชุมชนที่ได้รับการพัฒนา ดำเนินการผลิตและการกระจายพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ในรูปวิสาหกิจชุมชน • หน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณในด้านการศึกษาเทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และด้านการนำผลงานวิจัยไปถ่ายทอดให้เกษตรกรปฏิบัติ

นายสมเกียรติ แจ่มฟ้า นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ข้าว/ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมของข้าว (CROP REQUIREMENT)

ข้าวสามารถปลูกได้ในดินเกือบทุกชนิด ส่วนใหญ่ชอบดินเหนียว และเหนียวปนร่วน มีความเป็นกรดและด่าง (pH) ตั้งแต่ 3-10 อุณหภูมิที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 25-33 องศาเซลเซียส หากต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียสหรือสูงกว่า 35 องศาเซลเซียส จะมีผลต่อการงอกของเมล็ด การยืดของใบ การแตกกอ การสร้างดอกอ่อน การผสมเกสร (ในช่วงออกดอกหากอุณหภูมิสูงหรือต่ำเกินไปช่วงออกดอกจะทำให้ข้าวเป็นหมัน

ชื่อสามัญ : Rice

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Oryza sativa.

พันธุ์ : ข้าวไวต่อช่วงแสง และข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง

เรียบเรียงโดย : นายสมเกียรติ แจ่มฟ้า นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร โทร.0-2940-6100

แหล่งข้อมูล : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร

ข้อมูลการผลิต	ข้าวนาปี			ข้าวนาปรัง			ร้อยละผลผลิตที่ออกรายเดือน													
	50/51	51/52	52/53	50/51	51/52	52/53	ปี 2552	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
ครัวเรือน (ล้านคร.)	3.701	3.715	3.71	0.477	0.483	0.666														
เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	57.386	57.422	57.497	12.801	12.402	15.223	4.06	2.31	0.98	0.28	-	-	-	3.37	5.40	7.93	49.30	26.37		
ผลผลิต (ตัน)	23.308	23.235	23.253	8.791	8.415	8.863	-	3.58	11.10	27.14	20.99	15.23	14.50	6.68	0.62	0.16	-	-		
ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	406	405	404	687	679	582														

- การตลาด**
ไทยส่งออกข้าวเป็นอันดับ1 (ปี2524-ปัจจุบัน) ปริมาณการส่งออกปี 2553 จำนวน 8.940 ล้านตัน มูลค่า 168,193 ล้านบาท
- ส่วนแบ่งการตลาด**
ปี 2553 ไทย 29.88 % รองลงมา เวียดนาม 21.75 % ปากีสถาน12.72 %สหรัฐอเมริกา 11.80 % และอินเดีย 7.36 %

แหล่งผลิตข้าวที่สำคัญ

- ข้าวนาปี :** ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 57.40 รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 22.22, 17.10 และ 0.32 ตามลำดับ จังหวัดที่มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวมากที่สุด 5 อันดับ ได้แก่ อุบลราชธานี (3.212 ลร.) นครราชสีมา (3.157 ลร.) บุรีรัมย์ (2.758 ลร.) สุรินทร์ (2.737 ลร.) ร้อยเอ็ด (2.627 ลร.)
- ข้าวนาปรัง :** ภาคกลาง ร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 37.55, 19.86 และ 2.21 จังหวัดที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด 5 อันดับ ได้แก่ สุพรรณบุรี (1.023 ลร.) นครสวรรค์ (1.018 ลร.) พิจิตร (0.931 ลร.) พิษณุโลก (0.912ลร.) และกำแพงเพชร (0.804 ลร.)

ข้อมูลขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวปี 2552/53 (ที่มา กสก. ตัดยอด 1เม.ย.54)

	ข้าวรอบ 1	ข้าวรอบ 2
จำนวนครัวเรือน	3,528,336	834,030
พื้นที่ปลูก (ไร่)	61,379,706	16,722,900
พื้นที่เฉลี่ยต่อครัวเรือน	17.40	20.05

ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)

	นาปรัง(52)	นาปี (53)
1.ต้นทุนผันแปร	3,989.28	3,219.66
2.ต้นทุนคงที่	519.13	589.37
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	4,508.41	3,809.03
4.ต้นทุนต่อเกวียน	6,640.00	9,475.00

ราคาเกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา(บาทต่อตัน)

ชนิดข้าวเปลือก	ป.ก.		ก.น.		บ.ก.		บ.ย.		น.ก.		บ.ย.		ส.ก.		ก.ย.	
	ต.ก.	น.ย.	ร.ก.													
ข้าวเปลือกเจ้านาปี			9,326	9,400	8,636	8,257	7,916	7,985	8,151	8,306	8,492	8,184	8,229	8,415		
ข้าวเปลือกเจ้านาปีหอมมะลิ			14,106	14,337	13,948	13,607	13,178	12,803	13,125	13,528	13,895	14,070	13,184	12,837		
ข้าวเปลือกเหนียวนาปีเมล็ดยาว			11,825	11,877	10,643	10,978	11,702	12,277	14,079	15,655	15,818	16,102	15,597	14,151		
ข้าวเปลือกเจ้าบางไร่			9,764	9,709	8,692	7,891	7,808	7,956	8,189	8,220	8,193	8,200	8,200	8,200		